

En dat er nu al voortgang te bespeuren is, is in hoofdzaak te danken aan de beweging der jongeren in de moderne bouwkunst, alsmede dat er ook onder de Gereformeerde bouwkunstenaars meerdere zijn, die de nieuwe richting toegedaan zijn. Die zullen voorts nog de beste waarborg zijn, dat in de toekomst ook aan catechisielokalen meer zorg zal besteed worden.

Het is ten deele maar gelukkig, dat vele gereformeerde broeders niet weten, wie de baanbrekers zijn op het gebied van de moderne bouwkunst, anders werd deze laatste wellicht ook evenals de literaire kunst der modernen uit den boezem bevonden.

Wat heb ik met genoegen in een der vorige nos „een stem der jongeren" gelezen. De nieuwe strooming is van alle zijden waarneembaar, tegenhouden zal men ze niet meer kunnen.

Met een variatie op Wielenga's gezegde (blz. 200 Ref.) moet men heden ook nog wel zeggen: „Waardeering van de bouwkunst als kunst, moet men nog met laantaarschijnwerpers zoeken". Maar de toekomst is toch lichtend, zij het dan voor een groot gedeelte, dank zij vele moderne bouwkunstenaars.

En daarom, ook onder den invloed van „De Reformatie", zien we met vertrouwen de toekomst tegemoet.

E. J. R.

De Deliver op den Dijk. ¹⁾

Den bronzen kop op zijnen stoeren stierennek
staand op de sterke stulten zijner schonke
schoudren,
nog trillend, door zijn warmgewerkte lijf, de trek
van strakgespannen spier en pezen, voelt hij
koud'ren

en koeler adem van de zee, en staart hij, stom,
stroef-stug, met starren blik, naar 't staag ge-
stuw der golven;
gloed van de zingend-heete zomerzon, blinkt om
zijn spa, waarmee hij hield den dag door heeft
gedolven.

Nog staat daar zijn gestalt strak in den zonne-
brand:
sterk-standig, gram, granieten beeld, Glazuren
glanzen
van golven glimpen glinstren rond den ruwen rand
van rijen steenen, schrap geschaard als scherpe
schanzen.

Dáár heeft hij 't naakte lijf plots in de zee ge-
plonsd,
en daagt de golven uit, in drommen aange-
drongen;
en davrend dreunt zijn lach, die als een donder
bonst
diep door zijn bonke borst, luid-loeiend uit zijn
longen!

Karel J. v. Dorp.

Andijk, 13-5-'21.

¹⁾ Als proeve van dichtkunst, waarin persoonlijke visie
uitgedrukt wordt in het eigen woord, wordt dit vers hier ge-
plaatst. Het dient niet als model. Daarvoor is er nog te
weinig spontane eenvoud en teveel gezocht alliteratie. R. W.

UIT DE AMERIKAANSCH KERKELIJKE WERELD door Dr. HENRY BEETS.

De Zondagsschool in de Ver. Staten.

II.

Een der voornaamste factoren ter samenbinding en samenwerking van het oogenschijnlijk zoo hopeloos verdeeld evangelisch Christendom in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika (Zie „De Reformatie", 29 April 1921), is de Zondagsschool. Toen ons volk hier eerst kwam, hadden onze leiders er niet veel mede op. Aan Dr A. C. Van Raalte wordt het gezegde toegeschreven: „Ik wenschte wel dat die ezel (de Zondagsschool) nooit geboren ware geweest". In Christelijke Gereformeerde kringen sprak men soms van haar als een Trojaansch Paard en hoogstens een „voorhof der heidenen". Doch langzamerhand is de stemming veranderd en in alle gemeenten der Geref. kerk en in bijna alle Chr. Geref. kerken hier te lande is de Zondagsschool thans een integreerend deel der kerkelijke werkzaamheden, naast de Catechisatie.

Zelfs op plaatsen waar Christelijke scholen zijn, heeft men nog Sabbatscholen voor de kinderen der gemeente. Want, laat dat wel in het oog worden gehouden, in Amerika bestaan de leerlingen der Zondagsscholen als regel uit het kroost van het kerkvolk en slechts bij uitzondering uit de kinderen van het religieus verwaarloosd deel onzer bevolking. De laatste soort noemt men gewoonlijk „mission Sundayschools", de anderen „Sunday School", „Sabbathschool", „Bible School" of „Church School".

En deze inrichting is een groote macht geworden in ons land. Op heden zijn er in Noord-Amerika ongeveer 156000 Zondagsscholen met over

anderhalf miljoen onderwijzers en „officers", terwijl er bijna negentien miljoen leerlingen zijn ingeschreven.

Het getal scholieren in geheel de wereld wordt berekend op dertig miljoen, zoodat er in ons land meer dan de helft gevonden wordt van de groote armee der Sabbathschool.

Welgeorganiseerd is deze inrichting. Er zijn twee groote organisaties die leiding geven aan de beweging. De eene is de „Sundayschool Council" van evangelische kerken, bestaande uit vertegenwoordigers van 32 kerkengroepen; de andere is de „International Sundayschool Association", die takken heeft in alle Staten onzer Unie in alle counties, en bijna op alle plaatsen, en dat in Canada zoowel als in de V. S.

Onlangs is een regeling gemaakt waardoor deze twee meer dan tevoren zullen samenwerken. Eerstgenoemde „Council" houdt zich meer bezig met de uitgave van allerlei literatuur over de S. S. Laatstgenoemde „Association" legt zich meer toe op het houden van Conventies enz.

Voortaan zullen ze al het mogelijke doen om heel ons land te overdekken met Zondagsscholen, daartoe aangespoord door de ontdekking, gedaan door de „surveys" onder leiding der „Inter-Church Movement", dat er binnen de grenzen onzer Unie nog zes en twintig miljoen kinderen en jongelieden zijn, die heel geen godsdienstonderwijs ontvangen. In onzen Staat Michigan alléén zijn er over een half miljoen van schoolgaande kinderen zonder religieus onderwijs. Zij staan geheel buiten de kerkelijke organisaties. Men vergeet niet dat b.v. in Michigan slechts 32 procent der bevolking is aangesloten aan eenige Kerk, Roomsche of Protestantische. In andere Staten is dat getal nog lager. Tenzij de Zondagsschoolbeweging toeneemt in kracht en omvang, zal een feitelijk paganisme steeds meer onze natie van God vervreemden. Want, laat het niet vergeten worden, in vele localiteiten is het de Sabbathschool, die dien als een wigge om den weg te banen voor de Kerk. Men begint gewoonlijk in nieuwe nederzettingen met een Zondagsschool te openen in het districtschoolgebouw, en daaruit wordt in vele gevallen eene kerkelijke organisatie geboren. De Zondagsschoolzending, en er is een groot aantal van deze arbeiders, is de wegbereijder voor de missionaire Dienaren des Woords.

Dat is een der redenen waarom de S. S. wordt gewaardeerd in ons land. En dan is er een tweede reden waarom men deze beweging, met al de schaduwschijden eraan verbonden, hoog moet schatten als een factor in ons godsdienstig leven: de Zondagsschool is, in vele kerkengroepen de eenige wat men hier noemt „religious educational agency", onder de Protestanten.

In de meeste kerkengroepen is de catechisatie geheel onbekend. Uitzondering zijn slechts de Lutherischen, de Gereformeerden en toel op zekere hoogte Methodisten en Episcopalien. De publieke scholen hebben op zijn best een religieus tintje. Het eenig godsdienstig onderwijs, dat de jeugd onzer natie krijgt — ik bedoel nu het Protestantisch deel, met de bovengenoemde uitzonderingen — is door middel der Sabbathschool.

Zoo deze inrichting ons jonge volk niet bereikt, groeit het op in onkunde omtrent God en goddelijke zaken. En de toestand is alreeds zeer ernstig. Tegenover de negentien miljoen onzer jeugd in de S. S. zes en twintig miljoen daar buiten.

Gelukkig echter dat dit meer en meer wordt ingezien.

En de samenwerking, zoowel als de samenbinding waarvan ik in het begin sprak, wordt er gedurig beter op. Men begint er meer en meer besef van te krijgen dat afzonderlijke kerkengroepen, elk op eigen gelegenheid werkend, ons volk nooit zullen kerstenen. De afstanden zijn veel te groot. Het getal arbeiders is veel te gering. Er is niet genoeg geld beschikbaar voor verschillende kerkgebouwen. En in vele plaatsen is de bevolking zoo hopeloos verdeeld met onze honderd en zeventig kerkengroepen, dat samenwerking zooda in de Zondagsschool, het éénige middel is om onze natie nog eenigszins te zouten met het zout des Christendoms. Het is in vele gevallen eenvoudig de keuze tusschen een half ei — of een ledige dop.

Het is dat besef, dat ook ons Hollandsch Gereformeerd volk in de V. S. steeds meer doet medeleven en medewerken met de andere evangelische kerkengroepen, die zich gespannen hebben voor den wagen der Zondagsschool. De broeders en zusters der Geref. kerk gingen daarin die der Chr. Geref. Kerk voor. Doch langzamerhand beginnen ook laatstgenoemden mede te trekken.

En het is bemoedigend om te zien dat de samenwerking van ons Hollandsch Gereformeerd volk wordt gewaardeerd. Een jaar of twee geleden, op een jaarvergadering der Michigan International S. S. Association, zaten er op één keer zes sprekers op het podium. Vijf ervan waren mannen met Hollandsch bloed in de aderen. Het feit dat ons volk wel gecatechiseerd is in de grondwaarheden der Heilige Schrift en helderder dogmatische begrippen heeft, is oorzaak dat zijn bazuin vaak zuiverder toon laat hooren, dan die van andere leiders die nimmer catechetisch

onderwijs ontvingen. Dat is trouwens het zwakke punt in heel de Zondagsschoolbeweging, zooda in ons land bestaat gebrek aan het trekken van zuivere dogmatische lijnen. Een oppervlakkige studie der Heilige Schrift, meestal het historisch deel ervan, zonder dieper in te gaan op de groote dogmata van het Woord des Heeren, leidt noemenswaardig tot bevreemdende oppervlakkigheid in de leer. Een der gevolgen daarvan is het meegevoerd worden met den stroom van allerlei ketterij. Beroep op de letter der H. S., schermen met een tekst of wat, verblindt en verleidt de scharen menigmaal. Vandaar de opgang gemaakt door Adventisten, door „Brethren", door Russel en door Chiliaistische drijvers, niet rekenend met de „analogia fidei". De invloed van de Moody-inrichtingen met haar geroep om de Schrift en niets dan de Schrift, met geopenbaarden tegenzin tegen historische Belijdenisschriften der kerken, is misschien een resultaat van het oppervlakkig werk der S. S.

Het besef van dit zwakke punt in de beweging doet sommige leiders van andere kerkengroepen met jaloerschheid blikken op onze Gereformeerde en Lutherische kerken met hare catechisatie, doch het schijnt zoo goed als onmogelijk om toenaadering ten goede aan te brengen. Het is moeilijk om de samenwerking der ouders te verkrijgen voor arbeid van catechetischen aard en de jeugd is er niet op gesteld om het hoofd te vermoeien met werk dat grooter inspanning eischt dan het eventjes vluchtig nazien der S. S.-les. Zelfs is het een treurig feit, dat in sommige kringen de catechisatie lijdt onder de competitie der S. S., die zooveel minder geheugenwerk eischt dan het leerstellig onderricht.

Het was vooral het laatstgenoemde, dat onze leiders deed spreken zooda boven genoemd — van de S. S. als een Trojaansch paard. Alleen aanhoudende waakzaamheid van de ambtsdragers der Gereformeerde kerken zal het pand der catechisatie, ons toevertrouwd, kunnen bewaren. En in sommige kringen is er meer dan gevaar voor verlies. Het vervreemden van het pand is reeds begonnen. Eerst begint het met het verschuiven van het onderwijs van een weekavond naar een uurtje op Zondag, tusschen de diensten in, en dan een geleidelijk verslappen, omdat de Zondag toch heusch niet al te geschikt is voor arbeid, die het maken van aantekeningen en het inleveren van schriftelijk werk insluit — en zoo gaat het kostbaar pand der catechisatie langzamerhand doch zeker te loor.

Doch — ik schrijf ditmaal niet over de catechisatie in Noord-Amerika, doch over de Zondagsschool.

Het zal den lezers reeds gebleken zijn, dat het een ver van volmaakt instituut is. Doch — met ons verdeeld Christendom — wat zal en wat kan men anders in vele plaatsen en in vele opzichten, dan het maintineeren eener inrichting die nog éénigszins den Bijbel bestudeert en veelzins het eenig middel is om nog wat evangeliezout te brengen tot ons Amerikaansche volk?

HENRY BEETS.

PERS-SCHOUW.

P. S.

Het zal zeker wel een unicum zijn, dat men begint met een postscriptum. Ditmaal acht ik het echter geoorloofd. Want wat ik hier mededeel, betreft de vorige persschouw. Ik onderstel, dat de zetter bij het in elkander zetten van het blad juist de ruimte van een stukke persschouw te veel had en het er daarom uitliet. En hoe wakker men overigens ook ter drukkerij is, men merkte blijkbaar niet, dat daardoor het verband schade leed. Nu kreeg het den schijn, alsof Dr Sizoo op den Theologischen Schooldag heeft gesproken. Maar uitgeschakeld was juist iets, wat ik over het referaat van Prof. Grosheide op de Wetenschappelijke samenkomst van de Vrije Universiteit had gezegd. Dat van Prof. Grosheide was het eerste, dat van Dr Sizoo het tweede referaat.

Hier is dan het verloren stuk.

De Zoon des Menschen.

Morgen (ik schrijf dit op Dinsdag) zal de Wetenschappelijke Samenkomst van de Vrije Universiteit worden gehouden. Maar door den voortrefelijken maatregel om de referaten in druk te geven, ligt wat daar besproken zal worden reeds voor mij.

Daar is allereerst het referaat van Prof. Grosheide over de uitdrukking, welke in het Nieuwe Testament zoo dikwijls voorkomt „Zoon des Menschen". Die heeft, vooral onder theologen van andere richting, tot velerlei onderstellingen aanleiding gegeven. Jammer, dat Prof. Grosheide niet zooveel ruimte tot zijn beschikking had, dat hij een overzicht van die gevoelens kon geven. En jammer vooral, dat hij om dezelfde reden een literatuuropgave achterwege moest laten. Ik weet het wel, sommigen zien in zulk een opgave niets dan een uitstalling van geleerdheid. Maar daarmee kan ik het niet eens zijn. Het vergemakkelijkt iemand, die na den schrijver het onderwerp wil behandelen, de bestudeering daarvan zeer. En voor den schrijver zelf is het betrekkelijk een kleine

moeite,
schappe
langrijk
Dan,
wegviel
Zooda
is, wor-
behande
erdoor
Terec
„Zoon
preekt.
Men
van on
Prof.
onderz
saam

W
mak
zegt
gebe
ma
ders
lidw
derc
een
doel
sub
dun
van
geba
Zijn
en
beve
lijkt
wor-
nu
doel
het
dich
leer-
dat
ronc
ma
dat

De D
terend

E
heef
der
leide
dien
om
gew
voor
van
angr
noor
ting

dan
stein
te
teil
niet
inzis
diep
D
was
doon
terg
doon
gele
mee
Prof
zijn
der
leve
sche
den
uit
was
voel
mus
een

in
groo
en z
hem
De
kwa
leer-
voor
A
alge
eene
bes
dich
als
vlo
zoo
De
tuur
drie
de
abs

Om
langst
Voore
de wet
relaties
den oor
laten, l
om ma
nog nie
rein de